

Beste lezers,

Ik had de skoffel nog niet op het boetje gooid, of ik werd gevraagd door Margreet Bernds en, of ik met Judy Weggelaar en haar, in de jury wilde voor de verhalen voor het Texelfonds. Daar heb ik meteen 'ja' op gezegd, want deze verhalen zijn echt de moeite waard en vaak levensecht. Soms vliegt de stront je bijna letterlijk om de oren.

Als leraar Nederlands heb ik de ontwikkeling meegemaakt van het goeddeels verdwijnen van het Tessels. De schoolgaande jeugd spreekt eigenlijk geen Tessels meer, het is zo goed als verdwenen in vergelijking met 40 jaar terug. Toen had ik nog vaak leerlingen in de klas die behoorlijk Tessels praatten. Hoe langer ik les gaf, hoe meer het Tessels verdween. Ik zie daar zelf niet meteen een verband tussen, want het Tessels moet natuurlijk vooral in de gezinnen worden gesproken en niet op school.

Het zou enorm jammer zijn als deze taal van het eiland verdwijnt. Gelukkig zijn er nog heel wat verhalen ingestuurd die gedeeltelijk of helemaal in het Tessels zijn geschreven. En waarom is dat zo mooi? Omdat de Tesselse taal zo'n grote zeggingskracht heeft. Gelein Jansen schreef hierover in zijn woordenboek: 'Het dialect dient als peper en zout in de taal.' Gelukkig degen die het dialect als meerwaarde aan zijn of haar taalschat kan toevoegen. Betekent dit nu dat de winnende verhalen allemaal in het Tessels zijn geschreven of in het Tessels geschreven moeten zijn? Nee, dat is niet het geval. Maar er komt in alle drie wel Tessels voor, al is het soms maar in een woord of in een paar zinnen. En die hebben me dan toch een kracht!

Als jury zijn we heel blij met de prachtige verhalen die jullie hebben ingestuurd. Het is fantastisch dat er in Texelse hoofden zoveel mooie verhalen zitten en dat mensen die ook zo goed weten op te schrijven. Vanmiddag zijn er acht van voorgelezen en dat maakte de verhalen nog boeiender en levensechter.

De jury heeft 3 verhalen uitgekozen. Het zijn alle drie mooi afgeronde verhalen. In willekeurige volgorde bespreek ik de 3 winnende verhalen:

Berth Boogaard-Dros: 'Op vakantie bij tante Betje op't Horntje.'

Hier is duidelijk een vertelster aan het woord. Dat Berth lid is van 't Verteltheater is te merken. Dit verhaal beschrijft de eenvoudige genoegens van een kind dat vakantie viert bij een oom en tante. In haar beleving schijnt de zon altijd, er wordt graan geoogst, er zijn watervliegtuigen en muizen. En dan even geen muizen meer: En dan een zin als: Wat een verrukkelijke skrik! Dát is het peper en zout dat ik straks bedoelde. Dit is een zomer zoals die hoort te zijn, een zomer op het platteland.

De beschrijving van het maaien van het koren, vanuit haar kinderoogen gezien, maakt indruk. Het is verhalend en beschrijvend, het kan zo in een leerboek over het vroegere boerenhandwerk.

Ook zet het verhaal, onuitgesproken, de verschillen met vroeger en nu in goed contrast. Tegenwoordig is het voor veel jongeren normaal om met het vliegtuig op vakantie naar het buitenland te gaan. In dit verhaal gaat een jong meisje naar 't Horntje, een goede tien kilometer verderop en wordt het aanschouwen van een watervliegtuig in De Mokbaai omschreven. 'Je kon 't bijna niet gelofe. Maar 'k heb 't zelf sien.'

Aris Bremer: 'De bekering van Paulus in een ander licht.'

Een paar stappen terug in de tijd in het kerkelijk leven in Oosterend. We krijgen een inkijkje in het leven van gereformeerde jongetjes, hier 'knapen' genoemd. Mooie sfeertekening, je ziet de knapenvereniging zó voor je. De schrijver werkt op humoristische wijze, via een bijbels verhaal, naar een verrassend einde. Mooie opbouw, langzaam maar zeker toewerkend naar een verrassende ontknoping. Prachtige zinnen die de traagheid goed weergeven, zoals: 'Hij was lang onderweg, de jongen was geen snelle lezer'; en: hij sleepte zich voort naar het verre Damascus'.

Goed taalgebruik, met gevoel voor humor geschreven. Aris Bremer laat zien dat hij beschikt over bijbelkennis en een groot schrijftalent. En: in de slotzin komt de grote kracht van het Tessels weer om de hoek kijken: 'Skei úút met dat rotlichie!!'

Trijnie Boon: 'Een bijzondere vangst'

Ecomare is nu een groot instituut, maar het is ooit heel klein begonnen. Er zijn nu zeehonden genoeg, ook al is er wat ziek en zeer. De medewerkers van Ecomare zijn blij als de herstelde dieren terug naar zee kunnen. Dat het vroeger anders was en er gebedeld moest worden om een 'roppie' hoorden we in dit mooie verhaal.

Trijnie omschrijft hier het prille begin van de zeehondenopvang door het Texels Museum, inmiddels uitgegroeid tot Ecomare. Ze schrijft over initiatiefnemer Gerrit de Haan (en zijn vrouw Annie), die de vissers afloopt om aan zeehonden te komen. Ze laat ook weten hoe haar vader tegen de zaak aankijkt (zo'n rottig roppie dat zijn fuik ruïneert). Een controverse die een halve eeuw later soms nóg een beetje opspeelt: vissers en boeren contra 'de groene maffia'.

Ook in dit verhaal een mooie sfeertekening en Gerrit de Haan zet ze als persoon goed neer. Trijnie heeft een boeiende verhaaltrant. Zo wordt in één kernachtige Tesselse zin een compleet verdwenen tijdsbeeld geschilderd: 'Er zat een roppie in de fuik, ik denk dat de ouwe dood skote is deur de robbejagers.'

Tot zover de bespreking van de drie winnende verhalen. Dan zijn we nu wel toe aan de bekendmaking van de uitslag.

Op de derde plaats is geëindigd: Trijnie Boon (Een bijzondere vangst).

Op nummer 1 staat: Aris Bremer (De bekering van Paulus in een ander licht).

Daarmee is Berth Boogaard-Dros als tweede geplaatst (Op vakantie bij tante Betje op 't Horntje).

Dit is onze uitspraak en daarmee zult u het moeten doen.

Frans Busch (jury-voorzitter)